

1980-2021 Yılları Arasında Yapılan Okul Dışı Eğitim Konulu Araştırmalara Yönelik Bibliyometrik Analiz

Bibliometric Analysis of Research on Out-of-School Education between 1980-2021

Abdulkerim DEMİR¹, İdris KINASAKAL², Selahattin KAYMAKCI³

Makale Türü: Derleme

Başvuru Tarihi: 29.12.2022

Kabul Tarihi: 21.10.2023

Atf İçin: Demir, A., Kınasakal, İ ve Kaymakçı, S. (2023). 1980-2021 yılları arasında yapılan okul dışı eğitim konulu araştırmalara yönelik bibliyometrik analiz. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 7(4), 1411-1436.

ÖZ: Bu araştırma ile Web of Science (WoS) veri tabanında kayıtlı okul dışı eğitim ile ilgili yayımlanan eğitim araştırmalarına yönelik bibliyometrik bir değerlendirme yapılarak bu alandaki eğilimin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada nicel yaklaşımlardan bibliyometri kullanılmıştır. Bibliyometri elde edilen istatistiki veriler eserlerin ulusal ve uluslararası alandaki kullanım durumlarının tespit edilmesine, konu alanına ilişkin bölge ve zamana dayalı çalışma yoğunluklarının ortaya konulmasına, etkin rollerdeki yazar, dergi ve kurumların belirlenmesine imkân sağlamaktadır. Araştırmada kullanılan veri seti Clarivate Analytics tarafından üretilen WoS veri tabanından alınmıştır. Veriler 1980-2021 yıllarını kapsamaktadır. WoS veri tabanında yapılan çevrimiçi tarama sonrası okul dışı eğitim ile ilgili eğitim ve eğitim araştırmaları kategorisinde toplam 3.256 kayıt olduğu görülmüştür. Bu kayıtların 2.591'i makale türünde olup analizler bu kayıtlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde bibliyometrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, içerik veya doküman analizinden farklı olarak bir alanın araştırma dinamiklerini, değişimlerini, yeniliklerini ve eğilimlerini ortaya koyması yönüyle işlevsel olup incelenen konunun nesnel bir şekilde ortaya konmasına imkân sağlamaktadır. Bu kapsamda okul dışı eğitimle ilgili WoS veri tabanından alınan kayıtlar içerisinde makalelerin yıllara göre sayısal dağılımları ve atf sayıları, yayın dilleri, yayımlandıkları dergiler, en çok atf alan makaleler, önde gelen ülkeler, araştırmacılar ve dergilere ilişkin sayısal veriler incelenmiştir. Analizler sonucunda 1980- 2021 yılları arasında en çok makalenin 2021 yılında yayımlandığı görülmüştür. Okul dışı eğitim ile ilgili makalelerin birbirinden farklı 18 dilde yayımlandığı İngilizcenin 2.343 kayıt sayısı ile diğer dillerden önde olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında konuya ilişkin 104 farklı ülkeden araştırmacının literatüre katkı sunduğu önde gelen ülkelerin Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avustralya olduğu gözlenmiştir. Konu alanına ilişkin makalelerin 1.072 farklı dergide yayımlandığı ve 5.772 araştırmacının literatüre katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırma ile okul dışı eğitim konusuna ilişkin WoS veri tabanındaki makaleler incelenmiştir. Benzer araştırmaların farklı yayın türleri ve veri tabanlarında da gerçekleştirilmesi konu alanındaki eğilimi ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar sözcükler: Okul dışı eğitim, Web of Science, bibliyometri

¹ Doktora öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, abdulkerimdemir19@gmail.com, 0000-0001-7968-9557 (Başlıca yazar)

² Doktora öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, idriskinasakal@hotmail.com, 0000-0002-6275-4073

³ Prof. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, kaymakci37@yahoo.com, 0000-0001-5905-9902

ABSTRACT: This study aims to reveal the trend in this field by making a bibliometric evaluation of the educational research published on out-of-school education registered in the Web of Science (WoS) database. Bibliometrics, one of the quantitative approaches, was used in the study. The statistical data obtained from bibliometrics enable the determination of the usage status of the works in the national and international arena, reveal the regional and time-based study intensities related to the subject area, and determine the authors, journals, and institutions in active roles. The dataset used in the research was taken from the WoS database produced by Clarivate Analytics. These data cover the period between 1980-2021. After the online search in the WoS database, it was observed that there were 3,256 records in the category of education and educational research on out-of-school education. Of these records, 2,591 were articles, and analyses were conducted on these records. Bibliometric analysis techniques were used to analyze the data. Unlike content or document analysis, bibliometric analysis is functional in revealing a field's research dynamics, changes, innovations, and trends. It enables an objective presentation of the subject under study. In this context, the numerical distribution of articles by years and the number of citations, publication languages, journals in which they were published, the most cited papers, leading countries, researchers, and journals were analyzed in the records taken from the WoS database on out-of-school education. As a result of the analyses, it was seen that most articles were published in 2021 between 1980 and 2021. It was determined that articles on out-of-school education were published in 18 different languages, and English was ahead of other languages with 2,343 records. In addition, it was observed that the leading countries where researchers from 104 countries contributed to the literature on the subject were the United States of America, the United Kingdom, and Australia. It was concluded that articles related to the subject area were published in 1,072 journals, and 5,772 researchers contributed to the literature. Within the scope of this research, the articles registered in the WoS database on the subject of out-of-school education were examined, and it is essential to carry out similar studies in different types of publications and databases to reveal the trend in the subject area.

Keywords: Out-of-school education, Web of Science, bibliometrics

1. GİRİŞ

Okul dışı eğitim, birçok farklı ortamda çok çeşitli eğitim faaliyetlerini kapsayan geniş ve karmaşık bir kavramdır. Okul dışı eğitim genel itibarıyla, okul bahçesinde, civarında veya dışında yapılan eğitim şeklinde ifade edilebilir (Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Daha geniş bir ifadeyle okul dışı eğitim; eğitim-öğretim faaliyetlerinde yerel kaynakların ve toplum merkezli içeriklerin kullanılmasına fırsat veren, öğrenme deneyimlerini geliştiren ve öğretmen ile öğrenci arasında hiyerarşik bir ilişkinin olmadığı eğitim türüdür (Bamberger ve Tal, 2007). Farklı bir tanıma göre ise okul dışı eğitim; okul dışı ortamlarda eğitimin amaçlarına uygun şekilde, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda, öğretmen rehberliğinde planlı ve programlı bir şekilde gerçekleştirilen faaliyetlerdir (Binbaşıoğlu, 2000).

Okul dışı eğitim adı altında saha araştırmaları, doğa eğitimi, çevre eğitimi, açık hava oyunları, kültürel miras eğitimi, tarım eğitimi ve deneyime dayalı eğitim gibi birçok eğitim örnek olarak gösterilebilir (Rickinson vd., 2004). Bu kapsamdaki eğitsel faaliyetlerin okul dışında gerçekleştirilebileceği birçok ortam bulunmaktadır. Müzeler, bilim ve sanat merkezleri, kütüphaneler, resmi kurumlar, sivil toplum kuruluşları, özel sektör kurumları, sağlık kuruluşları, spor merkezleri, tarihsel alanlar, coğrafi alanlar, hayvanat bahçeleri, planetaryumlar, akvaryumlar, sanat galerileri, botanik bahçeleri, milli parklar ve doğal anıtlar okul dışı eğitim ortamları içerisinde yer almaktadır (Gerber, Cavallo ve Marek, 2001; Howe ve Disinger, 1988; Göksu ve Sömen, 2020; Şimşek ve Kaymakçı, 2015).

Okul dışı eğitim birtakım özelliklere sahiptir. Bunlar arasında sınıf dışındaki yerleri kapsamı; öğretim programlarındaki kazanımlara göre şekillendirilmesi, öğrencilerin etkinlikleri doğrudan deneyimlemesi, gerçek kişi, nesne ve olaylara dayanması, birden fazla duyuya hitap etmesi, çoklu öğrenme ortamı sunması, öğrenci ve öğretmen arasında hiyerarşik bir ilişkinin olmaması gibi nitelikler gösterilebilir (Nichols, 1982; Priest, 1986; Şimşek ve Kaymakçı, 2015). Öte yandan okul dışı eğitim öğrencilerin; kendini, başkalarını, doğayı, toplumu ve insan-doğa-toplum etkileşimini anlamasını, böylelikle çeşitli bilişsel, duyuşsal ve devinişsel kazanımlar elde etmelerini hedeflemektedir. Rickinson vd. (2004) bu kazanımları şu şekilde sıralamıştır:

- Coğrafi süreçler veya gıda yetiştirme teknikleri hakkında bilgi ve anlayış
- Geleceğe, akranlara veya aileye yönelik tutumlar
- Çevre veya kişinin kendisiyle ilgili değer ve duygular
- İletişim veya oryantiring gibi beceriler
- Grup etkileşimleri veya kişisel başa çıkma stratejileri gibi davranışlar
- Kendine güven veya bireysel etkinlik gibi kişisel gelişim

Okul dışı eğitim yoluyla gerçekleştirilen eğitsel faaliyetlerin öğrencilerin öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği ifade edilmektedir. Buna göre okul dışı eğitimde öğrenciler yaparak ve yaşayarak öğrenme yoluyla bilgiyi doğrudan deneyimleme imkânına sahip olurlar. Buna ilaveten okul dışı eğitim aracılığıyla öğrencilerin bilgilerinde kalıcılık meydana geldiği, derse karşı ilgi ve motivasyonlarının arttığı, çevresiyle olan iletişimlerinin güçlendiği, çeşitli yeni beceriler edindiği veya var olan becerilerini geliştirdiği, ilgi ve yeteneklerini keşfettiği bildirilmektedir (Bamberger ve Tal, 2007; Bozdoğan, 2008; Bozdoğan ve Ustaoglu, 2016; Ertaş, Şen ve Parmaksızoglu, 2011; Fagerstam, 2013; Gökaya ve Yeşilbursa, 2009; Kınasakal, Demir ve Kaymakçı, 2019; MacQuarrie, Nugent ve Warden, 2015; Sontay, Tutar ve Karamustafaoğlu, 2016; Sözer, 2015; Şahin ve Sağlamer Yazgan, 2013; Uitto, Juuti, Lavonen ve Meisalo, 2006).

Okul dışı eğitim kapsamında gerçekleştirilen eğitsel faaliyetler her ne kadar öğrencilerin gelişimini birçok açıdan olumlu anlamda etkilese de bazı sınırlılıkları ve zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu sınırlılıklar okul dışı eğitim yoluyla planlanan etkinliklerin ne kadar gerçekleştiğini, öğrencilerin bu etkinliklerden elde edindikleri deneyimin boyutunu ve eğitimin kalitesini etkilemektedir. Dillon vd. (2006) bu sınırlılık ve zorlukları şu şekilde sıralamıştır:

- Sağlık ve güvenlikle ilgili korku ve endişe
- Öğretmenlerin okul dışında ders verme konusundaki güven eksikliği
- Dersin öğretim programı gereksinimleri
- Zaman, kaynak ve destek eksikliği
- Bürokratik işlemler

İlgili literatür incelendiğinde okul dışı eğitim ve bu eğitimlerin gerçekleştirildiği ortamlara yönelik çeşitli alanlarda yapılmış birçok araştırmaya rastlanılmıştır. Yapılan araştırmalarda okul dışı eğitimin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı (Avcı Akçalı ve Aslan, 2016; Gögebakan, 2008), Gökaya ve Yeşilbursa, 2009; Özensoy, 2017), mekanlara (Ay, 2015; Yıldırım ve Tahiroğlu, 2012) ve derse yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği (Ertaş Kılıç ve Şen, 2014; Gazel ve Yıldırım, 2014; Güler, 2011; Zayımoğlu Öztürk, 2014) görülmüştür.

Araştırma kapsamında da okul dışı eğitim farklı bir açıdan ele alınmak istenmiş ve okul dışı eğitimle ilgili yapılan araştırmalar çeşitli özellikleri açısından incelenerek konu alanına dair bir değerlendirme yolunu gidilmiştir. Bu durum okul dışı eğitimle ilgili araştırma dinamiklerinin, değişimlerinin, yeniliklerinin, eğilimlerinin ortaya konulması ve incelenen konuyu objektif bir bakış açısıyla sunma noktasında önem arz etmektedir. Literatürde bibliyometrik analiz olarak adlandırılan bu araştırmalar; araştırma alanlarında var olan kayıtların sayısal özellikleri açısından incelenmesinde; konuya ilişkin eğilimlerin ve değişimlerin ortaya konulmasında; belli bir alana ait yapılmış mevcut araştırmaların değerlendirilmesinde kullanılır (Weingart, 2005). Literatürde eğitim (Aksoy, Bozdoğan ve Sönmez, 2021; Djeki, Degila, Bondiombouy ve Alhassan, 2022; Doğru, Güzeller ve Çelik, 2019; Karagöz ve Koç Ardıç, 2019; Karagöz ve Şeref, 2020; Sönmez, 2020; Swain, 2014; Zhang vd., 2022), sosyal bilgiler (Eryılmaz, Bozkurt ve Boyraz, 2021), sağlık (Becerikli, 2013; Koley ve Sen, 2016; Paduraru, Morosanu, Paduraru ve Carausu, 2022; Tsay ve Yang, 2005), ekonomi (Beşel ve Yarcımcıoğlu, 2017; Çetinkaya Bozkurt ve Çetin, 2016; Gallego-Losada, Montero-Navarro, Rodriguez-Sanchez ve Gonzalez-Torres, 2022), dijital platformlar (Ali, Balta ve Papadopoulos, 2022), gastronomi (Ayaz ve Türkmen, 2018), kültür sanat (İnceoğlu, 2014; Wang ve Ho, 2017; Yalçın ve Yayla, 2016), mühendislik (Parvathamma ve Banu, 2013), biyoloji (Liu, Zhang ve Hong, 2011), turizm (Bozok, Kılıç ve Özdemir, 2017; Khanra, Dhir, Kaur ve Mantymaki, 2021) gibi birçok farklı konu ve alana ait bibliyometrik araştırmaların yer aldığı görülmüştür. İlgili literatür araştırma konusu özelinde incelendiğinde ise bilim merkezi/müzesi (Bozdoğan, 2020a), planetarium (Bozdoğan, 2020b), müze (Bozdoğan, 2020c), botanik bahçesi, milli park ve doğal anıt (Bozdoğan, Demir ve Şahinpınar, 2022), hayvanat bahçesi ve akvaryum (Demir ve Bozdoğan, 2021) gibi okul dışı eğitim ortamlarının bibliyometrik açıdan incelendiği görülmüştür. Bu bağlamda yapılan araştırmada da okul dışı eğitim konusunda tercih edilen araştırma konuları, etkin olan yazarlar ve sıklıkla başvurulan kaynaklar sunularak araştırmanın ileride konu alanına yönelik yapılacak araştırmalara fayda sunacağı düşünülmektedir.

1.1. Amaç

Araştırma kapsamında Web of Science (WoS) veri tabanında kayıtlı okul dışı eğitim ile ilgili 1980-2021 yılları arasında yayımlanan makalelere yönelik bibliyometrik bir analiz yapılarak konu alanıyla ilgili eğilimin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın amacı WoS veri tabanında kayıtlı okul dışı eğitim ile ilgili makalelerin eğilimlerini ortaya koymaktır. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Okul dışı eğitimle ilgili yayımlanan;

1. Makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Makalelerin yayın dillerine göre dağılımı nasıldır?
3. Makalelerin ülkelere göre dağılımı nasıldır?
4. Makalelerin en çok yayımlandığı dergiler hangileridir?
5. Makalelerin yıllara göre atıf dağılımı nasıldır?
6. Makalelerde en çok atıf alanlar hangileridir?
7. Makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler hangileridir?
8. Makalelerde en çok atıf yapılan yayınlar hangileridir?
9. Makalelerde en çok atıf yapılan yazarlar kimlerdir?
10. Makalelerde en çok atıf yapılan kaynaklar hangileridir?

2. YÖNTEM

Araştırmada nicel yaklaşımlardan bibliyometri kullanılmıştır. Broadus (1987) bibliyometriyi eserlerin veya bu eserlerin kaynakçalarının sayısal ölçümü şeklinde ifade etmiştir. Daha geniş bir anlatımla bibliyometri, belirli bir konu veya alanla ilgili yayımlanmış kitap, makale ve dergi gibi eserlerin istatistiklerinin toplanarak nicel analizlerle yorumlanmasıdır. Bibliyometri ile elde edilen istatistik veriler eserlerin ulusal ve uluslararası alandaki kullanım durumlarının tespit edilmesine, konu alanına ilişkin bölge ve zamana dayalı çalışma yoğunluklarının ortaya konulmasına, etkin rollerdeki yazar ve kurumların belirlenmesine imkân sağlamaktadır (Pritchard, 1969). Bu bağlamda yapılan araştırmada okul dışı eğitime yönelik uluslararası düzeyde yayımlanan makalelerin eğilimlerini ve performanslarını tespit etme fırsatı tanınması ve araştırmanın amacına uygunluğu nedeniyle bibliyometri kullanılmıştır.

2.1 Veri Kaynağı ve Verilerin Toplanması

Veri tabanlarına yönelik yapılan bibliyometrik araştırmalarda veri tabanlarının kapsamı oldukça önem arz etmektedir (Thompson, 2018). WoS, Scopus, EBSCO, ERIC, JSTOR ve DOAJ dünyada akademik anlamda yaygın olarak kullanılan veri tabanları arasında yer almaktadır. Araştırma kapsamında kullanılan veriler ise 100 milyondan fazla kaynağın yer aldığı ve uluslararası atıf indekslerinin dizinlendiği Clarivate Analytics tarafından üretilen WoS veri tabanından elde edilmiştir. WoS veri tabanı, sahip olduğu bilgi koleksiyonu ile dünyanın önde gelen bilimsel atıf arama ve analitik bilgi platformları arasında yer almaktadır. Ayrıca WoS, araştırmacılara birçok alana ve disipline ait geniş kapsamlı ve detaylı bir veri içeriğiyle beraber bu içerikler üzerinde derinlemesine analiz yapma imkânı sağlamaktadır (Li, Rollins ve Yan, 2018).

Araştırma kapsamında öncelikle “okul dışı eğitim (*out of school education/outdoor education*)” anahtar kelimesi temelinde 41 farklı anahtar kelime (okul dışı öğretim, sınıf dışı öğrenme, ders dışı

aktivite, program dışı etkinlik vb.) alan yazına dayalı bir şekilde araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Daha sonra WoS veri tabanında tarama aralığı başlangıç yılı olarak verilen 1975 yılı ile 2021 yılları arasını kapsayan çevrim içi tarama yapılmıştır. Makale yayın türü ile sınırlandırılarak yapılan taramada anahtar kelimeler konu (*Topic/TS*) etiketinde taranmıştır. Tüm yayın dillerini kapsayarak yapılan tarama WoS veri tabanında yer alan SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, CPCI-S, CPCI-SSH, BKCI-S, BKCI-SSH ve ESCI atıf indeksleri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Tarama sonucunda konu alanına dair ilk kayıdın 1980 yılında olduğu ve toplamda 3.256 kayıt olduğu görülmüştür. Araştırmadaki analizler bu kayıtlar içerisinde algoritmik atıf olarak kümelenen ve WoS Eğitim ve Eğitim Araştırmaları (*Education Educational Research*) kategorisi altında yer alan 2.591 makale üzerinden gerçekleştirilmiştir.

2.2. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde bibliyometrik analiz teknikleri kullanılmış, bu tekniğin kullanılmasında çeşitli özelliklerinin etkin olduğu söylenebilir. Bilindiği gibi bibliyometrik analizde literatürün tamamı veya belli bir kesiti ele alınarak bilimsel araştırmalarda incelenen konunun zaman içerisindeki değişim ve gelişimi ortaya konmaktadır. İçerik analizi veya doküman analizinden farklı olarak bibliyometrik analiz, bir alanın araştırma dinamiklerini, değişimlerini, yeniliklerini ve eğilimlerini ortaya koyması yönüyle işlevsel olup incelenen konunun nesnelleşmesine imkân sağlamaktadır (İnceoğlu, 2014; Karagöz ve Şeref, 2019). Ayrıca bibliyometrik analiz, yayın sayısının fazla olduğu konu alanlarında araştırmaların birbirleriyle olan ilişkisinin keşfedilmesi için de daha uygundur (Zhao, Zhang ve Kwon, 2018).

Araştırma kapsamında incelenen makalelerin bilimsel ağ haritalarını oluşturmak ve onların görsellerini sunmak için VOSviewer (v1.6.15) paket programı kullanılmıştır. WoS veri tabanından alınan verilerin bilimsel ağ haritaları oluşturulmadan önce veriler araştırmacılar tarafından düzenlenerek karşılaştırılmış, farklılık gösterenler tekrar incelenmiştir. Nihai veriler VOSviewer programına girilerek anahtar kelime, yayın, yazar ve kaynak ağ haritaları oluşturulmuştur. Zira bu tür bilimsel ağ haritaları konu alanındaki etkin araştırmaların, yazarların, kaynakların, konu odaklarının ve bunların dağılım kümelerinin keşfedilebilmesine imkân sağlamaktadır (Fahimnia, Sarkis ve Davarzani, 2015). WoS veri tabanında eğitim araştırmaları kategorisinde yer alan okul dışı eğitim ile ilgili makalelerin araştırma konularını belirleyebilme adına makalelerde kullanılan anahtar kelimelere yönelik birlikte bulunma (co-occurrence) analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analizle makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler ve bu kelimelerle birlikte en sık görülen diğer anahtar kelimelerin bağlantısı ortaya konmuştur. Öte yandan yayın, yazar ve kaynak ağ haritalarının oluşturulması ortak atıf analizi (*co-citation analysis*) ile gerçekleştirilmiştir. Bilindiği gibi ortak atıf; bir yayın, kaynak veya yazar çiftinin farklı bir yayın içerisinde birlikte atıf almasıdır. Ortak atıf analizi sonucunda ise bir yayının çiftinin ortak atıf alma sayısı belirlenmekte, bu yayın çiftine yapılan ortak atfın çok olması sözü edilen yayınların birbirleriyle ilişkisinin yüksek veya benzer olduğunu göstermektedir (Small, 1973).

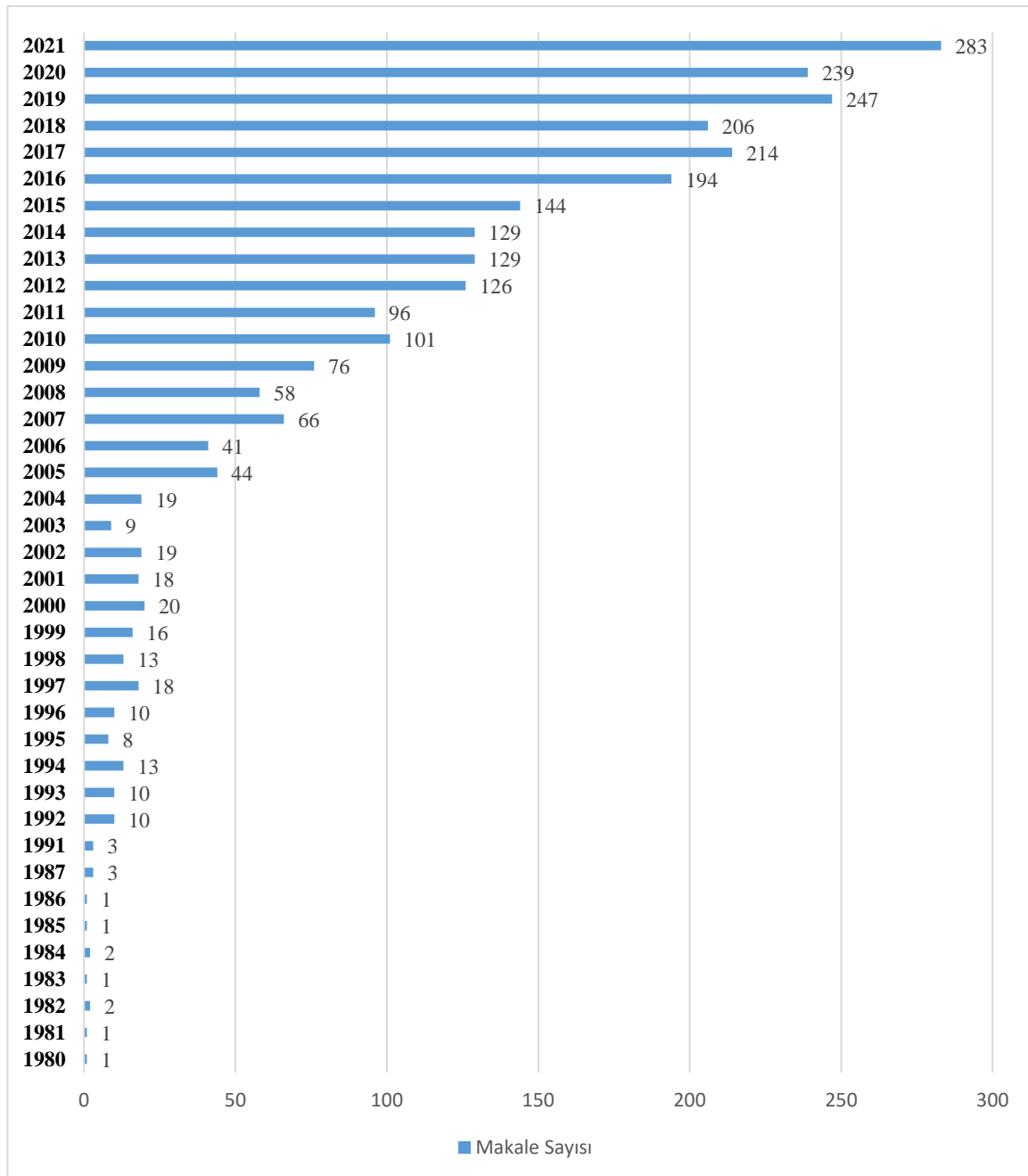
Araştırmanın veri analizi sürecinde okul dışı eğitim ile ilgili olarak WoS veri tabanından alınan kayıtlar çözümlenmiştir. Bu kapsamda kayıtlar içerisinde yer alan makalelerin yıllara göre sayısal dağılımları ve atıf sayıları, yayın dilleri, yayınlandıkları dergiler, yayın yapılan ülkeler ve en çok atıf alan makalelere ilişkin nicel veriler belirlenmiştir. Ortaya çıkan veriler tablo ve grafikler aracılığıyla sunularak yorumlanmıştır. Öte yandan konu alanıyla ilgili etkin olan ülkelerin dağılımını gösteren görsel ise Datawrapper aracılığıyla oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

3.1. Makalelerin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında ilk olarak okul dışı eğitimle ilgili makalelerin yıllara göre sayısal dağılımı incelenmiş ve elde edilen bulgular Grafik 1’de sunulmuştur:

Grafik 1: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı

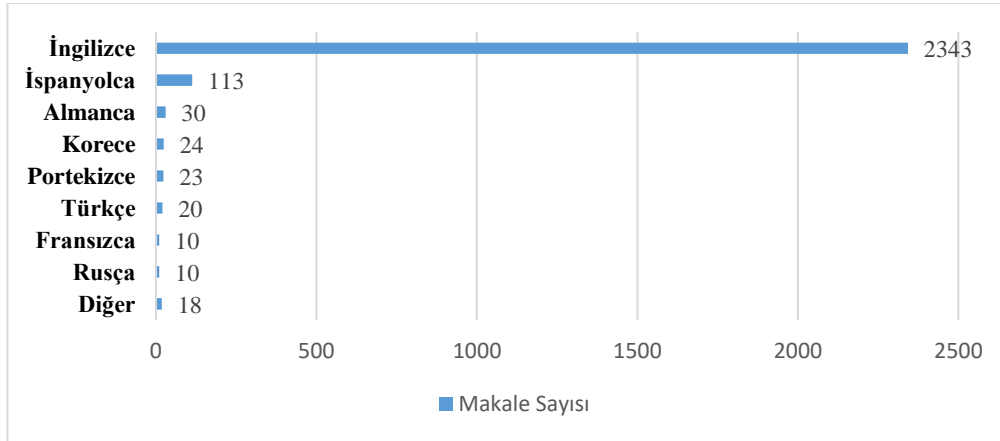
Okul dışı eğitim ile ilgili WoS veri tabanında eğitim araştırmaları kategorisinde kayıtlı toplam 2.591 makale bulunmaktadır. Makalelerin yıllara göre sayısal dağılımı incelendiğinde en fazla makalenin 2021 (283 makale) yılında yayımlandığı görülmüştür. Daha sonra sırasıyla 2019 (247 makale) ve 2020

(239 makale) yılları gelmektedir. Okul dışı eğitimle ilgili yayımlanan makalelerin sayısında 2016 yılı ve sonrasında ciddi bir artış olduğu görülmüştür. Makalelerin neredeyse yarısının bu son 6 yılda yayımlandığı tespit edilmiştir. Konu alanına yönelik ilginin son yıllarda arttığı söylenebilir.

3.2. Makalelerin Yayın Dillerine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitimle ilgili makalelerin yayın dillerine göre sayısal dağılımı incelenerek ulaşılan bulgular Grafik 2’de gösterilmiştir:

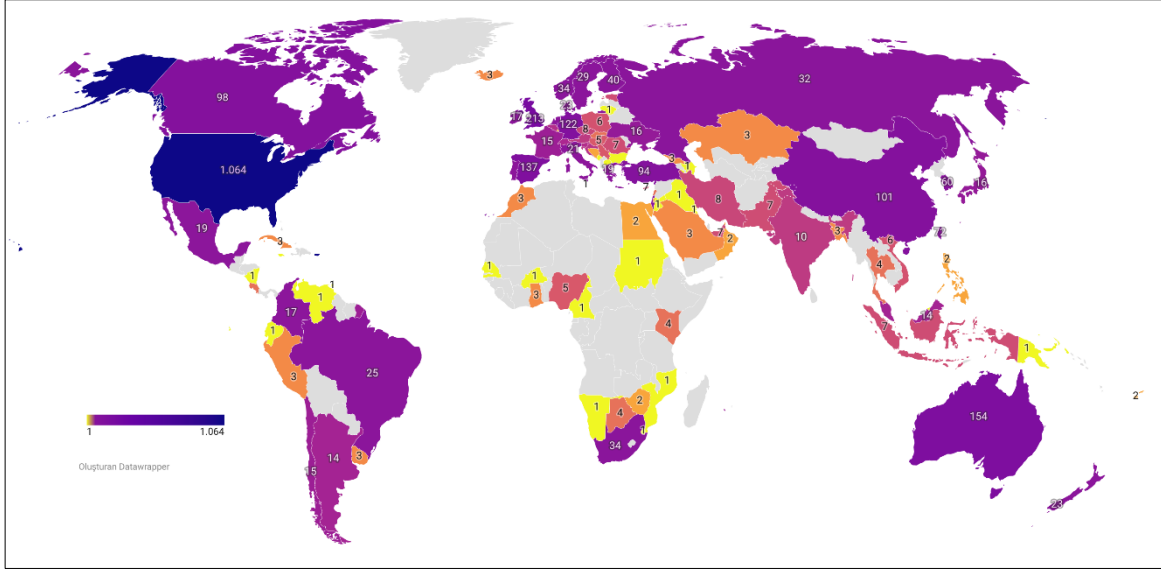
Grafik 2: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelerin Yayın Dillerine Göre Sayısal Dağılımı

Grafik 2’de okul dışı eğitimle ilgili yayımlanan makalelerin yayın dillerine dağılımları sunulmuştur. Grafik incelendiğinde İngilizce makalelerin 2.343 kayıt ile ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Bu sayı toplam makalelerin neredeyse %90’ına karşılık gelmektedir. Bu durum WoS veritabanında yer alan dergilerin büyük bir çoğunluğunun yayın dilinin İngilizce olması ile ilişkilendirilebilir. Daha sonra sırasıyla İspanyolca (113 makale), Almanca (30 makale), Korece (24 makale), Portekizce (23 makale), Türkçe (20 makale), Fransızca (10 makale) ve Rusça (10 makale) gelmektedir. Diğer kategorisinde ise 18 farklı makalenin yer aldığı görülmüş ve toplamda 18 farklı yayın dilinde makale yayımlandığı tespit edilmiştir.

3.3. Makalelerin Ülkelere Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitimle ilgili makalelerin ülkelere göre dağılımı Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelerin Ülkelere Göre Sayısal Dağılımı

Okul dışı eğitimle ilgili ülkelerin makale sayısına ilişkin veriler Şekil 1’de sunulmuştur. Datawrapper yazılımı kullanılarak makalelerin ülkelere/bölgelere göre yoğunlukları dünya haritasında görselleştirilmiştir. Makale sayıları sarı renkten lacivert renge doğru yoğunluk göstermektedir. WoS veri tabanından alınan verilere göre 104 ülkeden/bölgeden araştırmacının literatüre katkı sağladığı görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) 1.064 (%41) kayıt ile toplam makale sayısında ilk sırada yer almaktadır. Daha sonra sırasıyla Birleşik Krallık (213 makale), Avustralya (154 makale), İspanya (137 makale), Almanya (122 makale), Çin (101 makale), Kanada (98 makale), Türkiye (94 makale), Tayvan (72 makale) ve Güney Kore (60 makale) gelmektedir. ABD ile birlikte bu 10 ülke 50 ve üzeri makale ile literatürün %80’ini oluşturmaktadır.

3.4. Makalelerin Yayımlandıkları Dergilere Göre İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitimle ilgili WoS veri tabanında kayıtlı olan makalelerin yayımlandıkları dergiler incelenerek Tablo 1’deki bulgulara ulaşılmıştır:

Tablo 1: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelerin Yayımlandıkları Dergiler

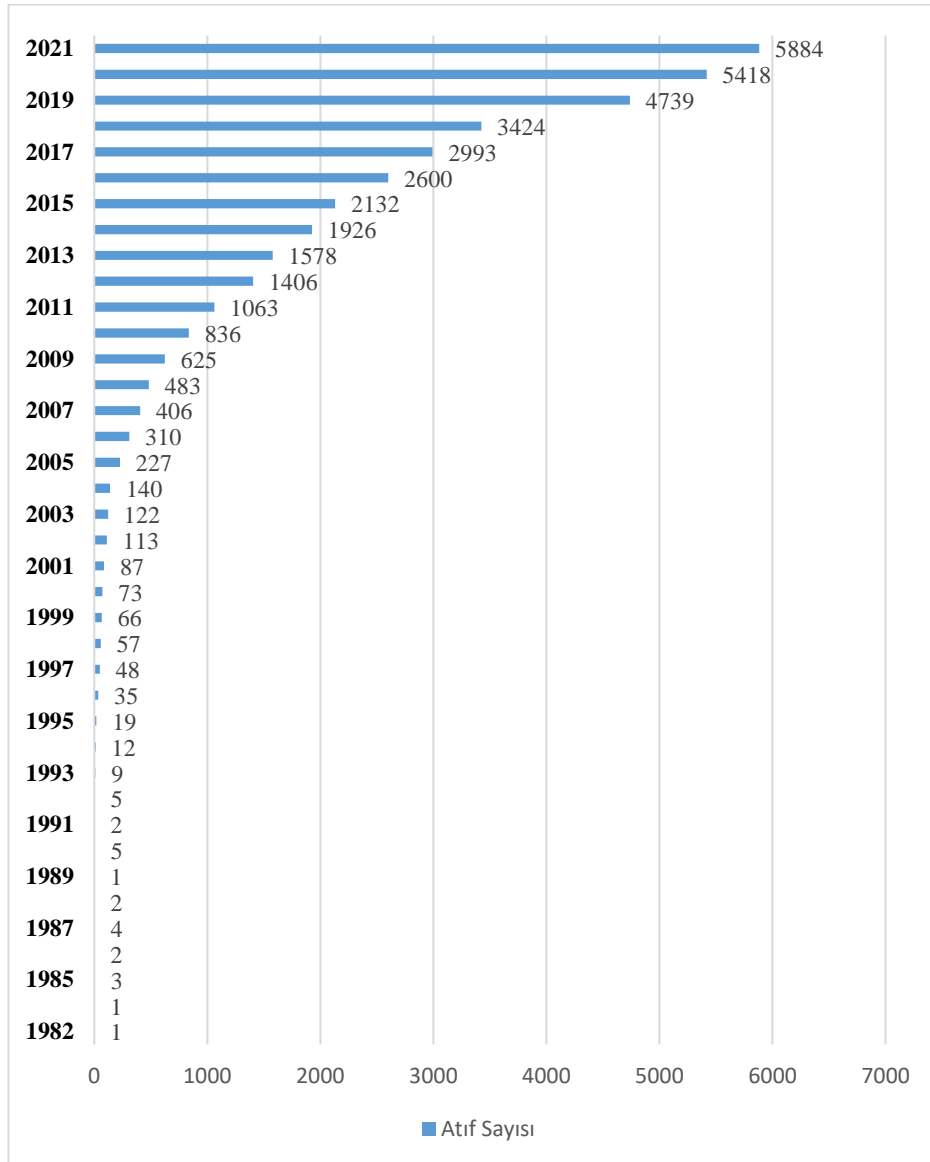
Dergi	Kayıt Sayısı
International Journal of Science Education	54
Journal of Research in Science Teaching	42
Science Education	37
Teachers College Record	35
Cultural Studies of Science Education	29
Journal of Geography in Higher Education	24
Journal of Science Education and Technology	23
Journal of The Korean Earth Science Society	23
Computers Education	22
Research in Science Education	21

WoS veri tabanından alınan verilere göre okul dışı eğitimle ilgili eğitim araştırması kategorisinde yer alan makalelerin toplamda 1.072 farklı dergide yayımlandığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu dergiler içerisinde 20 ve üzerinde makale yayımlayan dergiler Tablo 1’de sunulmuştur. Dergilerin kayıt sayılarına bakıldığında *International Journal of Science Education* isimli dergi 54 makale ile ilk sırada gelmektedir. Taylor & Francis Yayınevi çatısı altında yer alan dergi, 1979 yılından beri faaliyet göstermektedir. Yayın dili İngilizce olan dergi 2009 yılından beri yılda 18 sayı yayımlanmaktadır. Tablodaki dergiler etki değerleri (impact factor) baz alınarak buldukları çeyreklik dilimlerine göre incelendiğinde ise Q1 sınıfında üç, Q2 sınıfında iki, Q3 sınıfında üç ve Q4 sınıfında 2 derginin yer aldığı görülmüştür.

3.5. Makalelerin Atıf Alma Durumlarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

WoS veri tabanında eğitim araştırmaları kategorisinde kayıtlı okul dışı eğitimle ilgili makalelere yapılan atıflar incelenerek ulaşılan bulgular Grafik 3’te sunulmuştur:

Grafik 3: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelere Yapılan Atıfların Yıllara Göre Sayısal Dağılımı

WoS verilerine göre araştırma kapsamında incelenen okul dışı eğitimle ilgili makalelere toplamda 36.857 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Grafik 3 incelendiğinde en fazla atfın 2021 yılında (5.884) yapıldığı yine 2020 (5.418 atıf) yılında da buna yakın bir değerin olduğu görülmüştür. Grafik 3 incelendiğinde atıf sayılarının geçmişten günümüze kümülatif bir artış gösterdiği söylenebilir. Bu durum konu alanına yönelik yapılan araştırmadaki artış ile ilişkilendirilebilir.

3.6. Makalelerin En Çok Atıf Alma Durumlarına Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitimle ilgili makalelerin en çok atıf alma durumlarına göre sayısal dağılımı incelenerek en çok atıf alan ilk 10 makaleye ilişkin bulgular Tablo 2’de açıklanmıştır:

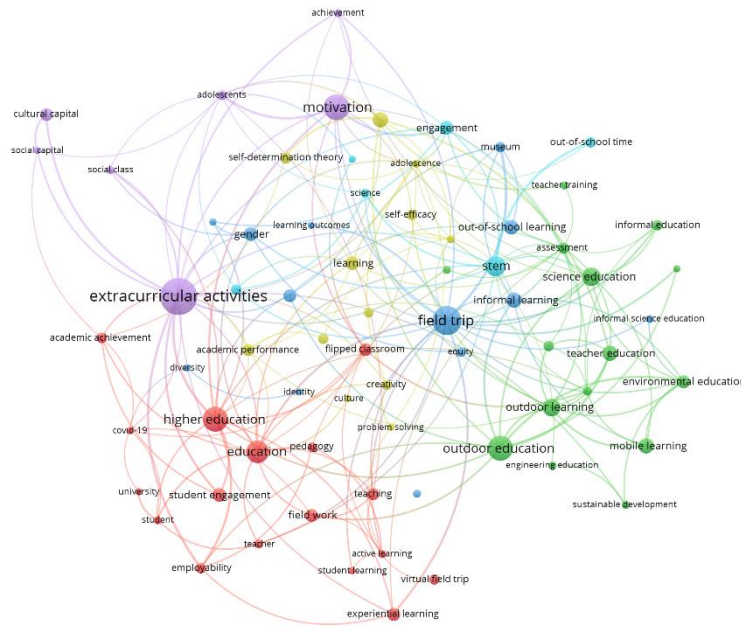
Tablo 2: Okul Dışı Eğitim ile İlgili Makalelerde En Çok Atıf Alan Makaleler

Sıra	Makale Başlığı	Yazar/lar	Yıl	Dergi	Atıf Sayısı	Atıf Sayısı/ Yıl
1.	The effects of integrating mobile devices with teaching and learning on students' learning performance: A meta-analysis and research synthesis	Sung Y.T., Chang K.E. & Liu T.C.	2016	Computers & Education	561	80,14
2.	Teaching practice: A cross-professional perspective	Grossman P., Compton C., Igra D., Ronfeldt M., Shahan E. & Williamson P. W.	2009	Teachers College Record	555	39,64
3.	Social support matters: Longitudinal effects of social support on three dimensions of school engagement from middle to high school	Wang M.T. & Eccles J.S.	2012	Child Development	479	43,55
4.	Math and science motivation: A longitudinal examination of the links between choices and beliefs	Simpkins S.D., Davis-Kean P.E. & Eccles J.S.	2006	Developmental Psychology	424	24,94
5.	Rethinking giftedness and gifted education: A proposed direction forward based on psychological science	Subotnik R.F., Olszewski-Kubilius P. & Worrell F.C.	2011	Psychological Science in The Public Interest	419	34,92
6.	Student engagement: What is it? Why does it matter?	Finn J.D. & Zimmer K.S.	2012	Handbook of Research on Student Engagement	400	36,36
7.	Student engagement and its relationship with early high school dropout	Archambault I., Janosz M., Fallu J.S. & Pagani L.S.		Journal of Adolescence	364	26
8.	Is science me? High school students' identities, participation and aspirations in science, engineering, and medicine	Aschbacher P.R., Li E. & Roth E.J.	2010	Journal of Research in Science Teaching	345	26,54
9.	Gender differences in students' experiences, interests, and attitudes toward science and scientists	Jones M.G., Howe A. & Rua M.J.	2000	Science Education	336	14,61
10.	Inside teacher community: Representations of classroom practice	Little J.V.	2003	Teachers College Record	330	16,5

Tablo incelendiğinde okul dışı eğitim makaleleri içerisinde en fazla atıf alan ve yıllık atıf ortalaması en yüksek araştırmanın Sung, Chang ve Liu tarafından 2016’da *Computers & Education*’da yayımlanan “*The effects of integrating mobile devices with teaching and learning on students' learning performance: A meta-analysis and research synthesis*” başlıklı makaledir. Makalenin toplam atıf sayısı 561 olup yıllık atıf ortalaması 80.14’tür. Bu makale aynı zamanda okul dışı eğitimle ilgili en fazla atıf alan 10 makale içerisinde günümüze en yakın olanıdır.

3.7. Makalelerde En Çok Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımına İlişkin Bulgular

WoS veri tabanında eğitim araştırmaları kategorisinde kayıtlı okul dışı eğitimle ilgili makalelerde toplam 4.688 anahtar kelimenin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu kelimelerden en az 10 ve üzeri kullanılan toplam 75 kelime çiftine ilişkin ağ haritası Şekil 2’de sunulmuştur:

Şekil 2: Anahtar Kelime Ağ Haritası

Şekil incelendiğinde okul dışı eğitimle ilgili makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin 6 küme oluşturduğu görülmektedir. Birinci küme olan kırmızıda 17, ikinci küme olan yeşilde 16, üçüncü küme olan mavide 15, dördüncü küme olan sarıda 14, beşinci küme olan morda 7 ve altıncı küme olan turkuazda ise 6 anahtar kelime yer almaktadır.

Kırmızı kümede öne çıkan ve toplam bağlantı gücü (TBG) en yüksek olan anahtar kelime “eğitim”dir [education] (TBG: 45, Bağlantı: 30). “Yüksek öğretim” (higher education), “öğretme” (teaching), “pedagoji” (pedagogy) bu kümede öne çıkan diğer anahtar kelimelerdir. Bunlara ek olarak dünyada yaşanan pandemiye ilişkin olarak “covid-19” anahtar kelimesi yine bu kümededir. Kırmızı kümedeki anahtar kelimelerin ağırlıklı eğitim ve öğretime yönelik kapsayıcı genel kavramlar olduğu söylenebilir.

Yeşil kümede en dikkat çekici anahtar kelimenin “okul dışı eğitim” [outdoor education (TBG: 52, Bağlantı: 27)] olduğu görülmüştür. Bu küme içerisinde öne çıkan bir diğer anahtar kelime ise “okul dışı öğrenme” (outdoor learning) kavramıdır. Öğretmenlere yönelik olarak “öğretmen eğitimi” (teacher education/training), “öğretmen adayları” (preservice teachers) ve bunlara ilişkin “mesleki gelişim” (professional development) kavramları yine bu kümede ön plandadır. Sürdürülebilirlikle ilişkili “sürdürülebilir kalkınma” (sustainable development) ve “çevre eğitimi” (environmental education) gibi anahtar kelimelerinin de yeşil kümede yoğunlaştığı görülmüştür.

Mavi kümede en dikkat çeken anahtar kelime “alan gezisi”dir [field trip (TBG: 66, Bağlantı: 32)]. Bu kümede öne çıkan diğer anahtar kelimeler ise “öğretim programı” (curriculum) ve “informal öğrenme” (informal learning) ortamlarıdır. Buna ilaveten “cinsiyet” (gender), “kimlik” (identity), “çeşitlilik” (diversity), “equity” (eşitlik) gibi farklı değişken gruplarına ait anahtar kelimelerin mavi küme içerisinde yoğunlukta olduğu görülmüştür.

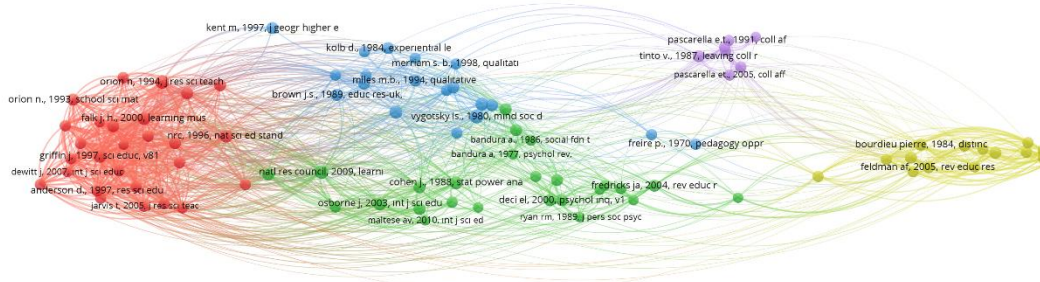
Sarı kümede öne çıkan anahtar kelimenin “öğrenme” [learning (TBG: 23, Bağlantı: 18)] olduğu görülmüştür. Öğrenmeye ilişkin olarak bu kümede dikkat çeken diğer anahtar kelimelerin “öz-yeterlik” (self-efficacy), öz-belirleme (self-determination), “tutumlar” (attitudes), “kültür” (culture) ve “yaratıcılık” (creativity) olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu kümede öne çıkan anahtar kelimelerin öğrenci inançları ve yetkinlikleri etrafında ağırlık kazandığı söylenebilir.

Mor küme incelendiğinde en dikkat çeken anahtar kelimenin “öğretim programı dışı etkinlikler” [extracurricular activities (TBG: 69, Bağlantı: 29)] olduğu tespit edilmiştir. Buna ilaveten küme içerisinde “motivasyon” (motivation) ve “ergenler” (adolescents) anahtar kelimelerinin ön planda olduğu görülmüştür. Mor küme içerisinde genel olarak motivasyon ve motivasyonla ilişkilendirilebilecek anahtar kelimeler bir arada yer almaktadır.

Son olarak turkuaz kümede öne çıkan anahtar kelimenin “STEM” (TBG: 44, Bağlantı: 30) olduğu görülmüştür. STEM’le ilişkili olan “fen” (science), “matematik” (mathematics), “teknoloji” (technology) anahtar kelimelerinin bu küme içerisinde toplandığı görülmüştür.

3.8. Makalelerin Yayın Ortak Atfı Analizi Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitim ile ilgili makalelerde araştırmacılar tarafından başvuru yayınları belirleyebilmek için yayın ortak atfı analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda incelenen makalelerde toplam 69.502 yayına atfı yapıldığı görülmüştür. Bu yayınlar içerisinde en az 20 defa ortak atfı yapılan 94 yayına ilişkin ağ haritası Şekil 3’te gösterilmiştir:

Şekil 3: Yayın Ortak Atfı Ağ Haritası

Şekil 3 incelendiğinde okul dışı eğitimle ilgili makalelerde araştırmacılar tarafından atıf yapılan yayınlarının 5 küme oluşturduğu görülmektedir. Birinci küme olan kırmızıda 27, ikinci küme olan yeşilde 25, üçüncü küme olan mavide 19, dördüncü küme olan sarıda 16 ve beşinci küme olan morda ise 7 yayın yer almaktadır.

Kırmızı kümede öne çıkan yayın Griffin ve Symington tarafından yazılan *Moving From Task-Oriented to Learning-Oriented Strategies on School Excursions to Museums* başlıklı makaledir (TBG :368, Bağlantı: 54). Makale, *Science Education* dergisinde 1997 (Cilt:8, Sayı:6) yılında yayımlanmıştır. Makalede okul dışı eğitim ortamlarından biri olan müzelere düzenlenen geziler, gezilerde kullanılan stratejiler ve bu gezilerin sonuçları araştırılmıştır. Griffin ve Symington, müzelere yapılacak okul gezilerinin yapılandırma öğrenme anlayışına uygun, planlı ve sistemli bir şekilde olması gerektiğini vurgulamıştır. Bunun yanında, öğretmenlerin bu gezileri amacına uygun bir şekilde planlamalarına katkı sunma noktasında çeşitli önerilerde bulunmuştur. İncelenen makalelerde esere toplam 43 atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kümede öne çıkan diğer bir diğer yayın ise Orion ve Hofstein tarafından kaleme alınan *Factors That Influence Learning During a Scientific Field Trip in a Natural Environment* başlıklı makaledir (TBG: 289, Bağlantı: 53). 1994 yılında *Journal of Research in Science Teaching* (Cilt:31, Sayı:10) dergisinde yayımlanan makaleye incelenen makalelerde toplam 66 atıf yapıldığı tespit edilmiştir.

Yeşil kümede öne çıkan yayın National Research Council [NRC (Amerikan Ulusal Araştırma Konseyi)] tarafından yazılan *Learning Science in Informal Environments: People, Places, and Pursuits* adlı çalışmadır (TBG: 256, Bağlantı: 62). Çalışma, The National Academies Press tarafından 2009 yılında yayımlanmıştır. WoS veri tabanındaki kayıtlara göre incelenen makalelerde esere 62 atıf yapıldığı görülmüştür. Eser, okul dışı çevrelerde her yaş grubundan bireye fen öğretimi üzerinedir. Yeşil kümede öne çıkan bir diğer yayın ise Braund ve Reiss tarafından kaleme alınan *Towards a More Authentic Science Curriculum: The Contribution of Out-of-School Learning* isimli makaledir (TBG: 151, Bağlantı: 51). Makale 2006 yılında *International Journal of Science Education* dergisinin 28.sayısında yayımlanmıştır.

Mavi kümede en dikkat çeken yayın ise antropolog Jean Lave tarafından yazılan *Situating Learning in Communities of Practice* adlı eserdir (TBG: 105, Bağlantı: 43). Eser, 1991 yılında American Psychological Association (APA) tarafından yayımlanan *Perspectives on Socially Shared Cognition* adlı kitabın bir bölümüdür. Lave eserinde, öğrenmenin bireyler tarafından bilginin içselleştirilmesi sonucunda sosyal olarak paylaşılan bir biliş süreci değil de sürdürülebilir bir topluluğun ve uygulamanın bir üyesi olma süreci olarak ele almayı önermiş ve bu konuyla ilgili çeşitli teoriler sunmuştur. İncelenen makalelerde esere toplam 47 atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kümede öne çıkan diğer bir diğer yayın ise psikolog Lev Vygotsky tarafından kaleme alınan *Mind in Society: Development of Higher Psychological Processes* adlı eserdir (TBG: 98, Bağlantı: 52). Eser 1978 yılında Harvard University Press tarafından yayımlanmıştır.

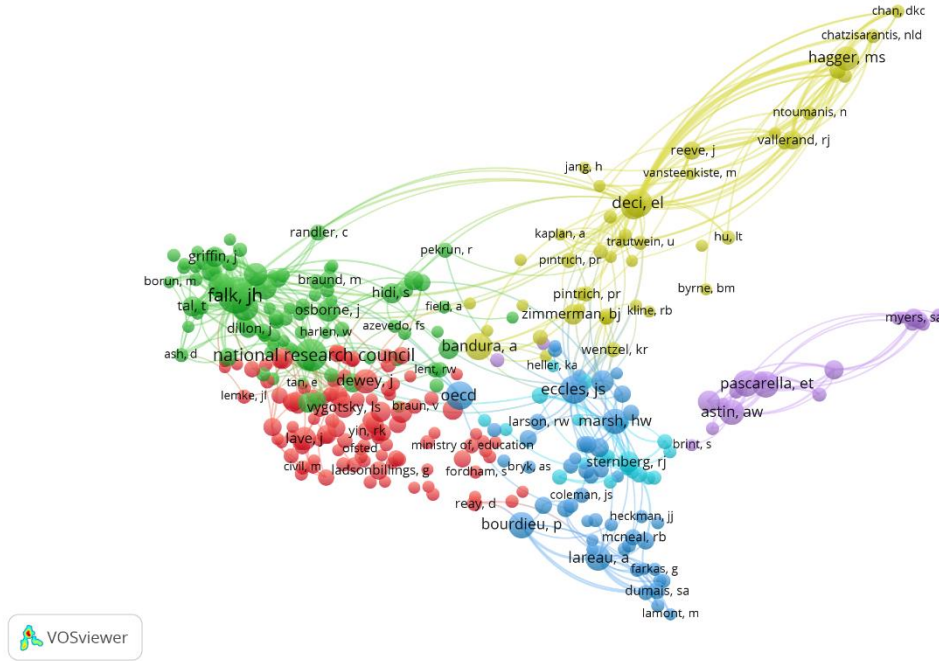
Sarı kümede öne çıkan yayın ise Amerikalı sosyolog Annette Lareau tarafından kaleme alınan *Unequal Childhoods Class, Race, and Family Life* adlı kitaptır (TBG: 128, Bağlantı: 28). Kitap 2003 yılında University of California Press tarafından yayımlanmıştır. Eserde, ırktan bağımsız olarak, sosyal ekonomik sınıfın çocukların gelecekte kullanacakları becerileri nasıl geliştireceğini belirleyeceğini açıklanmaktadır. İncelenen makalelerde kitaba toplam 38 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Sarı kümede öne çıkan bir diğer yayın ise Covay ve Carbonaro tarafından kaleme alınan *After the Bell: Participation in Extracurricular Activities, Classroom Behavior, and Academic Achievement* isimli

makaledir. Makale 2010 yılında *Sociology of Education* dergisinin 83.cildinin ilk sayısında yayımlanmıştır. İncelenen makalelerde esere toplam 32 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır.

Son olarak mor kümede toplanan yayınların toplam bağlantı güçlerinin birbirlerine yakın değerde olduğu görülmüştür. Etkileşim güçleri diğer kümelere göre daha düşük değerdedir. Bu kümede öne çıkan yayının ise 1987 yılında Tinto tarafından kaleme alınan *Leaving College: Rethinking the Causes and Cures for Student Attrition* isimli kitaptır (TBG: 71, Bağlantı: 28). İncelenen makalelerde kitaba toplam 39 atıf yapıldığı görülmüştür.

3.9. Makalelerin Yazar Ortak Atıf Analizi Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitim ile ilgili incelenen makalelerde araştırmacıların atıf yaptığı yazarları tespit edebilmek için yazar ortak atıf analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda makalelerde toplam 43.885 yazara atıf yapıldığı belirlenmiştir. Yazarlar içerisinde en az 20 defa olmak üzere ortak atıf yapılan 326 yazara ilişkin ağ haritası Şekil 4'te sunulmuştur:

Şekil 4: Yazar Ortak Atıf Ağ Haritası

Şekil 4 incelendiğinde okul dışı eğitimle ilgili makalelerde araştırmacılar tarafından atıf yapılan yazarların 6 küme oluşturduğu görülmektedir. Birinci küme olan kırmızıda 109, ikinci küme olan yeşilde 84, üçüncü küme olan mavimsi 50, dördüncü küme olan sarıda 43, beşinci küme olan mor ve altıncı küme olan turkuazda ise 20 yazar yer almaktadır.

Kırmızı kümede öne çıkan yazar Brigid Barron'dır (TBG: 1.324, Bağlantı: 176). Okul içinde ve dışında iş birliğine dayalı gelişim psikoloğu olan Barron, öğrenme ortamlarının çeşitliliği ve bu ortamlarda dijital teknoloji kullanımının bireylerdeki yansıması üzerine araştırmalar yapmaktadır. İncelenen makalelerde yazara 67 atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kümede öne çıkan bir diğer isim ise Amerikalı filozof ve eğitimci John Dewey'dir (TBG: 1.193, Bağlantı: 238). Eğitimi pragmatist bir

yaklaşım ile değerlendirilen Dewey, öğrenmenin yaşam boyu sürdüğünü, yaparak ve yaşayarak öğrenmenin çocuğun eğitiminde son derece önemli olduğunu yaptığı çalışmalarında ortaya koymuştur (Yeşiltaş ve Kaymakcı, 2009). İncelenen makalelerde Dewey'e yapılan toplam atıf sayısının 131 olduğu görülmüştür.

Yeşil kümede en dikkat çeken yazarın Amerikalı bilim insanı John Howard Falk (TBG: 6.359, Bağlantı: 228) olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde Falk'a 359 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Google Scholar verileri incelendiğinde ise 2021 yılı itibarıyla 29.715 atfı bulunan Falk'ın h-indeksi 70'tir. Yazarın çalışmaları müze ve diğer okul dışı eğitim ortamları üzerinedir. NRC ise sarı kümede dikkat çeken bir diğer isim olarak karşımıza çıkmaktadır (TBG: 3901, Bağlantı: 269). NRC'nin ön plana çıkan çalışmaları arasında en çok atıf alan eserler içerisinde yer alan *Learning Science in Informal Environments: People, Places, and Pursuits* ve buna ek olarak *National Science Education Standards* isimli çalışmalarıdır. NRC'ye incelenen makalelerde toplam 279 atıf yapıldığı görülmüştür.

Mavi kümede öne çıkan yazarın Amerikalı bilim insanı Jacquelynne Eccles (TBG: 2.920, Bağlantı: 256) olduğu görülmüştür. Eccles'in çalışmaları ağırlıklı olarak öğrenci motivasyonu ve sosyal gelişim üzerinedir. Google Scholar kayıtlarında 2021 yılı itibarıyla 175.275 atfı bulunan Eccles'in h-indeksi 176'dır. İncelenen makalelerde yazara 194 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu kümede öne çıkan bir diğer ismin ise Amerikalı bilim insanı Jennifer A. Fredricks (TBG: 1.662, Bağlantı: 205) olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaları genellikle okula bağlılık ve okul programlarına katılım ile ilgili olan yazara incelenen makalelerde toplam 108 atıf yapıldığı görülmüştür.

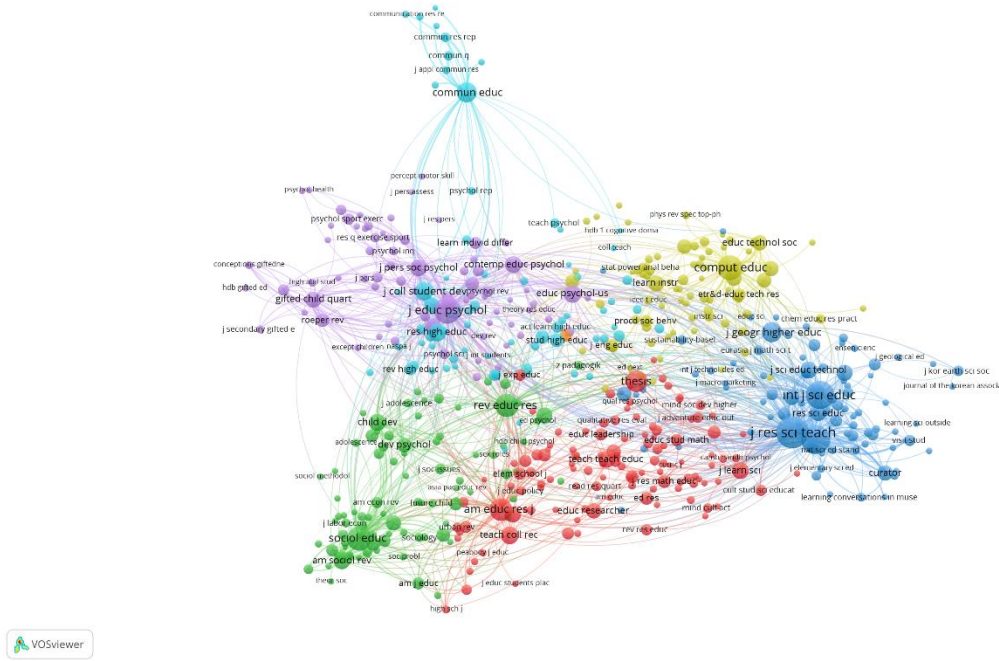
Sarı kümedeki en dikkat çekici ismin Amerikalı psikolog Edward L. Deci (TBG: 3.854, Bağlantı: 236) olduğu görülmüştür. İnsan motivasyonu ve insanın kendi kaderini tayin hakkının doğası ve gelişimiyle ilgilenmektedir. Yazarın öne çıkan yayınları yine bu alanlardadır. Google Scholar verilerine bakıldığında 2021 yılı itibarıyla 434.568 atfı bulunan yazarın h-indeksi 169'dur. İncelenen makalelerde ise yazara toplam 194 atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kümede dikkat çeken bir diğer isim ise Martin Hagger'dır (TBG: 2.895, Bağlantı: 37). Sağlık psikolojisi alanında yaptığı çalışmalarla öne çıkan yazara Google Scholar kayıtlarına göre 2021 yılı itibarıyla 41.950 atıf yapıldığı ve yazarın h-indeksinin 101 olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde ise yazara toplam 134 atıf yapıldığı tespit edilmiştir.

Mor küme incelendiğinde öne çıkan yazarın Ernest Pascarella olduğu görülmüştür (TBG: 1.594, Bağlantı: 142). Yazarın çalışmaları ağırlıklı olarak üniversitelerin öğrenciler üzerindeki etkileri üzerinedir. Google Scholar verileri incelendiğinde 2021 yılı itibarıyla 85.385 atfı bulunan yazarın h-indeksi 118'dir. İncelenen makalelerde yazara toplam 160 atıf yapıldığı görülmüştür. Bu kümede öne çıkan bir diğer isim ise ABD'li araştırmacı Alexander W. Astin'dir (TBG:1.308, Bağlantı: 119). Yazarın çalışma alanları yükseköğretim politikaları ve reformları ile yükseköğretimde maneviyat, değer ve bilinç üzerinedir. İncelenen makalelerde yazara toplam 142 atıf yapıldığı tespit edilmiştir.

Son olarak turkuaz küme incelendiğinde dikkat çeken ismin ABD'li psikolog ve psikometri uzmanı Robert J. Sternberg olduğu görülmüştür (TBG:1.392, Bağlantı: 95). Sternberg zeka, yaratıcılık, bilgelik, liderlik, düşünme stilleri ve etik gibi konulardaki teorileriyle ve araştırmalarıyla tanınmaktadır. İncelenen makalelerde yazara toplam 89 atıf yapıldığı görülmüştür. Turkuaz kümede öne çıkan bir diğer isim ise Macar asıllı ABD'li psikolog Mihaly Csikszentmihalyi'dir (TBG:1.089, Bağlantı: 181). Pozitif psikolojinin öncülerinden biri olan yazara incelenen makalelerde toplam 47 atıf yapıldığı tespit edilmiştir.

3.10. Makalelerin Kaynak Ortak Atıf Analizi Dağılımına İlişkin Bulgular

Okul dışı eğitim ile ilgili incelenen makalelerde araştırmacıların atıf yaptığı kaynakları tespit edebilmek için kaynak ortak atıf analizi yapılmıştır. Analiz neticesinde, incelenen makalelerde toplam 31.921 kaynağa atıf yapıldığı görülmüştür. Araştırmacılar tarafından en az 20 defa ortak atıf yapılan toplam 531 kaynağa ilişkin ağ haritası Şekil 5'te gösterilmiştir:

Şekil 5: Kaynak Ortak Atıf Ağ Haritası

Şekil 5 incelendiğinde okul dışı eğitimle ilgili makalelerde araştırmacıların atıf yaptığı kaynakların 7 küme oluşturduğu görülmektedir. Birinci küme olan kırmızıda 125, ikinci küme olan yeşilde 91, üçüncü küme olan mavimsi yeşilde 83, dördüncü küme olan sarıda 81, beşinci küme olan morda 79, altıncı küme olan turkuazda 71 ve yedinci küme olan turuncuda ise 1 kaynak yer almaktadır.

Kaynak sayısı en fazla olan kırmızı küme incelendiğinde en dikkat çeken kaynağın American Educational Research Journal isimli dergi (TBG: 20.076, Bağlantı: 503) olduğu görülmüştür. Dergiye araştırmacılar tarafından 556 atıf yapıldığı tespit edilmiştir. SAGE Publishing şirketi çatısı altında yer alan dergi, 1964 yılından beri faaliyet göstermekte olup yılda 6 sayı yayımlanmaktadır. Eğitim araştırmaları alanında ve tüm alt alanlarda makaleler yayınlanan dergi, Amerikan Eğitim Araştırmaları Derneği'nin önde gelen dergilerindedir. Q1 dergi sınıfında bulunan derginin etki faktörü⁴ (impact factor) 6.246'dır.

Yeşil küme incelendiğinde öne çıkan kaynağın Sociology of Education isimli dergi (TBG: 22.393, Bağlantı: 414) olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde dergiye toplamda 704 atıf yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. SAGE Publishing şirketi altında bulunan dergi 2004 yılından beri faaliyet göstermektedir ve yılda 4 sayı yayımlanmaktadır. Eğitim sosyolojisi ve insanın sosyal gelişimiyle ilgili makalelerin yayımlandığı dergi Q1 sınıfında yer almakta olup derginin etki faktörü 6.384'tür.

⁴ Dergilerin etki faktörü değerleri son 5 yılı kapsamaktadır.

Mavi kümeye bakıldığında en dikkat çeken kaynağın Journal of Research in Science Teaching (JRST) isimli dergi (TBG: 41.452, Bağlantı: 481) olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde dergiye toplamda 1.425 atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Bu değerlerin (TBG ve atfı sayıları) aynı zamanda atıf yapılan tüm kaynaklar içerisindeki en yüksek değerler olduğu görülmüştür. NARST (A Global Organization for Improving Science Education Through Research) organizasyonunun resmi dergisi olan JRST, 1963 yılından beri yayın hayatına devam etmekte olup yılda 10 sayı yayımlanmaktadır. Birçok konuda makalelerin yayımladığı dergide fen eğitimi ve öğretimi alanındaki çalışmalar yoğunluktadır. Q1 sınıfında yer alan derginin etki faktörü 5.328'dir.

Sarı küme incelendiğinde öne çıkan kaynağın Computers & Education isimli dergi (TBG: 20.365, Bağlantı: 450) olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde dergiye 770 atıf yapıldığı tespit edilmiştir. Elsevier yayıncılık şirketi çatısı altında yer alan dergi 1976 yılından beri faaliyet halindedir. Yayın sıklığı yıllara göre farklılık gösteren dergide ağırlıklı olarak dijital teknolojinin eğitimdeki uygulamalarına ilişkin makaleler yer almaktadır. Q1 sınıfında yer alan derginin etki faktörü 11.182'dir.

Mor kümeye bakıldığında en dikkat çeken kaynağın Journal of Educational Psychology isimli dergi (TBG: 33.949, Bağlantı: 520) olduğu görülmektedir. İncelenen makalelerde araştırmacılar tarafından dergiye 886 atıf yapıldığı görülmüştür. American Psychological Association çatısı altında bulunan dergi yayın hayatına 1910 yılında başlamıştır. Eğitim psikolojisi temelli araştırmaların yayımlandığı dergi Q1 sınıfında yer almaktadır ve derginin etki faktörü 8.608'dir.

Turkuaz küme incelendiğinde öne çıkan kaynağın Communication Education isimli dergi (TBG: 12.345, Bağlantı: 229) olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde araştırmacıların dergiye 454 atıf yaptığı bilgisine ulaşılmıştır. Taylor & Francis Yayınevi çatısı altında yer alan dergi, 1952 yılından beri faaliyet göstermekte olup yılda 4 sayı yayımlanmaktadır. Dergide yayımlanan makaleler genel itibarıyla öğrenme ve öğretmen süreçlerinde iletişim rolü üzerinedir. Q2 dergi sınıfında bulunan derginin etki faktörü (impact factor) 1.747'dir.

Son küme olan turuncuda ise tek yayın yer almaktadır. Diğer kümeler altına girmeyen Educational Psychology (TBG: 3.663, Bağlantı: 403) isimli dergi diğer kümelerin öne çıkan yayınları ile güçlü etkileşim halindedir. İncelenen makalelerde araştırmacıların dergiye 109 atıf yaptığı tespit edilmiştir. Dergide eğitimin her kademesine ile ilgili eğitim psikolojisi araştırmaları yayımlanmaktadır. Taylor & Francis Yayınevi bünyesinde yer alan dergi, 1981 yılından beri faaliyet göstermekte olup yılda 10 sayı yayımlanmaktadır. Q2 dergi sınıfında bulunan derginin etki faktörü (impact factor) 3.193'tür.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bibliyometrik araştırmalar yazarların, kurumların, bölgelerin; üretkenliği, ilgi alanları ve referans kalıpları hakkında geniş ölçekli bakış açıları sağlar. Bununla beraber bir alandaki eğilimin ve değişimin ortaya konulmasında araştırmacılara yol gösterici bir özelliğe sahiptir (Zhang, 2019). Bu bağlamda yapılan araştırmada WoS veri tabanında eğitim araştırmaları kategorisinde kayıtlı okul dışı eğitimle ilgili 1980-2021 yılları arasında yayımlanmış 2.591 makale bibliyometrik özellikleri açısından incelenerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Okul dışı eğitimle ilgili makalelerin yıllara göre sayısal dağılımları incelendiğinde en fazla makalenin 2021 yılında yayımlandığı ve konu alanıyla ilgili araştırmaların 2010 yılından itibaren ivmelenerek bir artış gösterdiği tespit edilmiştir. Makalelerin yayın dillerinde en çok İngilizcenin kullanıldığı ve makale sayısı bakımından ABD'nin literatüre en fazla katkı sağlayan ülke olduğu

görülmüştür. Makalelerin yayımlandığı dergiler incelendiğinde okul dışı eğitimle ilgili önde gelen derginin yayın dili İngilizce olan “International Journal of Science Education” isimli dergi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Literatürde bilim merkezi/müzesi (Bozdoğan, 2020a), planetaryum (Bozdoğan, 2020b), müze (Bozdoğan, 2020c), botanik bahçesi, milli park ve doğal anıt (Bozdoğan vd., 2022), hayvanat bahçesi ve akvaryum (Demir ve Bozdoğan, 2021) gibi okul dışı eğitim ortamlarına yönelik yapılan bibliyometrik araştırmalarda da ABD’nin konu alanına en fazla katkıyı sunan ülke olduğu ve İngilizcenin en çok tercih edilen yayın dili olduğu görülmüştür. İncelenen makalelerde okul dışı eğitime yönelik çalışmaların 1980’ler ve 1990’larda ağırlıklı olarak ABD’li araştırmacılarla başlaması ABD’nin bu alanda önde gelen ülke olması ve dergilerin yayın dilinin ağırlıklı olarak İngilizce olması da bu dilin diğerlerinden yaygın olması noktasında önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir.

Okul dışı eğitimle ilgili yapılan araştırmalara yönelik atıf sayıları incelendiğinde makalelere en fazla atfın 2021 yılında yapıldığı, konu alanına yönelik araştırmaların da artmaya başlamasıyla beraber özellikle son yıllarda atıf sayılarında ciddi bir artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Makaleler içerisinde en fazla atfın Sung, Chang ve Liu tarafından yazılan ve 2016 yılında yayımlanan “The Effects of Integrating Mobile Devices with Teaching and Learning on Students' Learning Performance: A Meta-Analysis and Research Synthesis” başlıklı araştırma olduğu görülmüştür. Bu makale yıllık atıf ortalaması en yüksek araştırma olmasının yanında aynı zamanda okul dışı eğitimle ilgili en fazla atıf alan ilk 10 makale içerisinde günümüze en yakın olanıdır. Makalede, mobil cihazların eğitime entegre edilmesiyle ilgili yapılan deneysel araştırmaların meta-analizi gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında mobil cihazların eğitimde kullanımının okul içinde ve dışındaki öğrenmeye sağladığı katkılar üzerinde durulmuştur. Değişen dünya şartları göz önünde bulundurulduğunda teknolojik cihazların eğitim alanında etkin bir şekilde kullanımı yaygınlaşmakta ve haliyle bu tür araştırmaların sayısı da artmaktadır. Bu makalenin öne çıkmasında güncel bir araştırma konusunu ele almış olmasının etkili olduğu ifade edilebilir.

Araştırma kapsamında okul dışı eğitimle ilgili yayımlanan makalelerin hangi konu ve kavramlar üzerinde şekillendiğini ve konu alanıyla ilgili güncel araştırmaların ne tür kavramlar üzerinden yürütüldüğünü tespit edebilmek için makalelerin anahtar kelime kümeleri incelendiğinde öne çıkan anahtar kelimelerin “öğretim programı dışı etkinlikler”, “alan gezisi”, “motivasyon”, “okul dışı eğitim”, “okul dışı öğrenme”, “STEM” ve “fen eğitimi” olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Öne çıkan anahtar kelimelerin genelinen okul dışı eğitim ile ilgili olduğu söylenebilir. Bunun yanında “motivasyon” anahtar kelimesinin de ön planda olması okul dışı eğitimde motivasyonun önemli bir unsur olduğunu göstermektedir. Konu alanıyla ilgili son yıllarda yapılan araştırmalarda ise “sürdürülebilirlik”, “sürdürülebilir kalkınma”, “covid-19”, “uzaktan eğitim”, “ters yüz edilmiş sınıf”, “teknoloji destekli öğrenme” anahtar kelimelerinin kullanılmaya başlandığı görülmüştür. Teknolojinin eğitimin hemen her alanında kullanımı, tüm dünyayı etkileyen Covid-19 ile salgını ile beraber daha da yaygın hale gelmiştir. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin uzaktan eğitimle yürütüldüğü salgın döneminde bu tür araştırmalarda sayısının arttığı görülmüştür. Bunun yanında küresel anlamda yaşanan iklim değişikliği ve dünyada kaynakların hızla tükenmeye başlaması yapılan yeni araştırmalarda da incelenen diğer güncel konulardır.

Okul dışı eğitim alanındaki literatürde sıkça başvuru yapılan yayınların, okul dışı eğitim ortamlarında gerçekleştirilen eğitsel faaliyetler ve bunların planlanması ile ilgili olduğu gözlemlenmiştir. Bu konuda sıkça başvuru yapılan araştırmacılar arasında Brigid Barron, John Howard Falk, Jacquelynne Eccles, Edward L. Deci ve NRC isimleri öne çıkmaktadır. Bu araştırmacıların çalışmaları, okul dışı öğrenme ortamları, bu ortamların çeşitliliği, teknolojinin bu ortamlarda kullanımı ve öğrencilerin motivasyonları gibi konulara odaklanmaktadır. Ayrıca, literatürde sıkça başvuru yapılan kaynaklar arasında American Educational Research Journal, Sociology of Education, Journal of Research in Science Teaching,

Computers & Education, Journal of Educational Psychology, Communication Education ve Educational Psychology dergileri yer almaktadır. Bu dergilerin yanı sıra, eğitimin psikolojik, sosyal ve teknolojik yönleri ve bu alanlarla olan ilişkileri üzerine çalışmalar yapan dergiler de literatürde önemli bir yer tutmaktadır.

Yapılan bu araştırma kapsamında WoS veri tabanında kayıtlı makaleler üzerinden okul dışı eğitimin uluslararası literatürdeki yerine ilişkin bir değerlendirme yoluna gidilmiştir. Araştırma sonucunda okul dışı eğitimle ilgili araştırmaların farklı alanlarda ve uygulamalarla gittikçe daha da yaygınlaştığı ve bu konudaki araştırmaların sayısının arttığı görülmüştür.

Araştırma sonuçları ışığında şu önerilerde bulunulabilir;

1. Araştırma sonunda ortaya çıkan sonuçlar, teknolojinin okul dışı eğitimdeki rolünün önemini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, teknoloji destekli öğrenme yöntemlerinin ve araçlarının eğitimde etkin bir şekilde nasıl kullanılabileceği üzerine daha fazla araştırma yapılabilir.
2. Motivasyon faktörünün okul dışı eğitimde önemli bir unsur olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu nedenle, öğrencilerin okul dışı eğitime olan motivasyonunu artırmak için çeşitli uygulamalar ve stratejiler geliştiren araştırmalar desteklenebilir.
3. Son yıllarda fazlasıyla gündemde olan sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği gibi çevresel konular okul dışı eğitim araştırmalarında fazla ilgi görmektedir. Bu alanlarda daha fazla çalışma yapılması desteklenebilir ve eğitim programlarına entegre edilmesi için öneriler geliştirilebilir.
4. Covid-19 salgını küresel çapta eğitim alanında büyük değişikliklere yol açmıştır. Bu bağlamda, uzaktan eğitim strateji, yöntem ve teknikleri ile deneyimleri üzerine daha fazla araştırma yapılabilir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarına araştırmacılar eşit oranda katkıda bulunmuştur.

Çıkar Çatışması Beyanı

Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Aksoy, B., Bozdoğan, K. & Sönmez, Ö. F. (2021). An evaluation of the publications in the field of geography education: Bibliometric analysis based on the Web of Science Database. *Review of International Geographical Education*, 11(2), 540-557.
- Ali, I., Balta, M. & Papadopoulos, T. (2022). Social media platforms and social enterprise: Bibliometric analysis and systematic review. *International Journal of Information Management*. DOI: 10.1016/j.ijinfomgt.2022.102510.
- Avcı Akçalı, A. & Aslan, E. (2016). Tarih öğretiminde yerel tarih kullanımının akademik başarıya ve tarihsel düşünme becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 375-397.
- Ay, M. A. (2015). *Gezi gözlem ve inceleme yönteminin 7. sınıf sosyal bilgiler programında 'ekonomi ve sosyal hayat' ünitesinde vakıflar konusunun işlenmesinde öğrenci başarı ve tutumları üzerine etkisi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Ayaz, N. & Türkmen, B. M. (2018). Yöresel yiyecekleri konu alan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(1), 22-38.
- Bamberger, Y. & Tal, T. (2007). Learning in a personal context: Levels of choice in a free choice learning environment in science and natural history museums. *Science Education*, 91(1), 75-95.
- Bayrakçı, M. (2013). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 198-210.
- Becerikli, S. Y. (2013). Türkiye’de sağlık iletişimi üzerine yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi: Eleştirel bir bakış. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 12(2), 25-36.
- Beşel F. & Yardımcıoğlu, F. (2017). Maliye Dergisi’nin bibliyometrik analizi: 2007-2016 dönemi. *Maliye Dergisi*, (172), 133-151.
- Binbaşıoğlu, C. (2000). *Okulda ders dışı etkinlikler*. Milli Eğitim Basımevi.
- Bozdoğan, A. E. (2008). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bilim merkezlerini fen öğretimi açısından değerlendirmesi: Feza Gürsey Bilim Merkezi örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 19-41.
- Bozdoğan, A. E. (2020a). Web of Science veri tabanına dayalı bibliyometrik analiz: Bilim merkezleri/müzeleri üzerine yapılan eğitim araştırmaları makaleleri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(31), 174-194.
- Bozdoğan, A. E. (2020b). “Planetaryum” konusunda yayınlanan eğitim araştırmaları makalelerinin Web of Science veri tabanına dayalı bibliyometrik değerlendirilmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(27), 150-173.
- Bozdoğan, A. E. & Ustaoglu, F. (2016). Planetaryumların öğretim potansiyeli hakkında fen bilimleri öğretmen adaylarının görüşleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 13(1), 38-49.
- Bozdoğan, A. E., Demir, A. & Şahinpınar, D. (2022). Bibliometric assessment based on web of science database: Educational research articles on botanic gardens, national parks, and natural monuments. *Participatory Educational Research*, 9(1), 303-323.
- Bozdoğan, K. (2020c). A bibliometric analysis of educational studies about “museum education”. *Participatory Educational Research*, 7(3), 161-179.
- Bozok, D., Kılıç, S. N. & Özdemir, S. S. (2017). Turizm literatüründe kırsal turizmin bibliyometrik analizi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 187-202.
- Broadus, R. N. (1987). Toward a definition of “bibliometrics”. *Scientometrics*, 12(5-6), 373-379.
- Çetinkaya Bozkurt, Ö. & Çetin, A. (2016). Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi’nin bibliyometrik analizi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(2), 229-263.
- Demir, A. & Bozdoğan, A. E. (2021). Okul dışı öğretim ortamlarından hayvanat bahçesi ve akvaryum konusunda yayınlanan eğitim araştırmalarına yönelik bibliyometrik bir analiz. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 313-333.
- Dillon, J., Rickinson, M., Teamey, K., Morris, M., Choi, M. Y., Sanders, D. vd. (2006). The value of outdoor learning: Evidence from research in the UK and elsewhere. *School Science Review*, 87(320), 107-111.

- Djeki, E., Degila, J., Bondiombouy, C. & Alhassan, M. (2022). E-learning bibliometric analysis from 2015 to 2020. *Journal of Computers in Education*. DOI: 10.1007/s40692-021-00218-4.
- Doğru, M., Güzeller, C. & Çelik, M. (2019). A bibliometric analysis in the field of sustainable development and education from past to present. *Adiyaman University Journal of Educational Sciences*, 9(1), 42-68.
- Erdener, E. (2009). Vygotsky'nin düşünce ve dil gelişimi üzerine görüşleri: Piaget'e eleştirel bir bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 85-103.
- Ertaş Kılıç, H. & Şen, A. İ. (2014). Okul dışı öğrenme etkinliklerine ve eleştirel düşünmeye dayalı fizik öğretiminin öğrenci tutumlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 13-30.
- Ertaş, H., Şen, A. İ. & Parmasızoğlu, A. (2011). Okul dışı bilimsel etkinliklerin 9. sınıf öğrencilerinin enerji konusunu günlük hayatla ilişkilendirme düzeyine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(2), 178-198.
- Eryılmaz, Ö., Bozkurt, M. & Boyraz, C.(2021). Mapping research on social studies education in Turkey: A bibliometric review. *International Journal of Contemporary Educational Research*,8(3), 191-205.DOI: https://doi.org/10.33200/ijcer.881165
- Fagerstam, E. (2013). High school teachers' experience of the educational potential of outdoor teaching and learning. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 14(1), 56-81.
- Fahimnia, B., Sarkis, J. & Davarzani, H. (2015). Green supply chain management: A review and bibliometric analysis. *International Journal of Production Economics*, 162, 101-114.
- Gallego-Losada, R., Montero-Navarro, A., Rodriguez-Sanchez, J. L. & Gonzalez-Torres, T. (2021). Retirement planning and financial literacy, at the crossroads. A bibliometric analysis. *Finance Research Letters*. DOI: 102109. 10.1016/j.frl.2021.102109.
- Gazel, A. A. & Yıldırım, R. (2014). İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler derslerinde gezi-gözlem yönteminin uygulanma durumunun incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(2), 246-270.
- Gerber, B. L., Cavallo, A. M. L., & Marek, E. A. (2001). Relationships among informal learning environments, teaching procedures and scientific reasoning ability. *International Journal of Science Education*, 23(5), 535-549.
- Göğebakan, Y. (2008). Sanat tarihi öğretiminde gösteri yöntemi ile gezi- gözlem yönteminin bilginin kalıcılığı açısından karşılaştırılması-(Eski Malatya Ulu Cami örneği). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 197-220.
- Gökkaya, A. K. & Yeşilbursa, C. C. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde tarihi yerlerin kullanımının akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 483-506.
- Güler, A. (2011). Planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Howe, R. W. & Disinger, J. F. (1988). Teaching environmental education using out of school settings and mass media. *ERIC/SMEAC Environmental Education Digest*, (1), 1-7.
- İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye'de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 21, 31-50.
- Karagöz, B. & Koç Ardıç, İ. (2019). Ana Dili Eğitimi Dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 419-435.
- Karagöz, B. & Şeref, İ. (2019). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799.
- Karagöz, B. & Şeref, İ. (2020) Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of Science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Khanra, S., Dhir, A., Kaur, P. & Mantymaki, M. (2020). Bibliometric analysis and literature review of ecotourism: Toward sustainable development. *Tourism Management Perspectives*, 37(8), 1-15.
- Kınasakal, İ., Demir, A. & Kaymakçı, S. (2019). Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde yerel tarih kullanımına bir örnek: Safranbolu gezisi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 14(6), 3181-3202.
- Koley, S. & Sen, B. K. (2016). Biobibliometric study of Professor A. S. Paintal: A celebrated medical physiologist. *Library Herald*, 54(2), 174-190.

- Li, K., Rollins, J. & Yan, E. (2018) Web of Science use in published research and review papers 1997– 2017: A selective, dynamic, cross-domain, content-based analysis. *Scientometrics*, 115(1), 1–20.
- Liu, X., Zhang, L. & Hong, S. (2011). Global biodiversity research during 1900–2009: A bibliometric analysis. *Biodiversity and Conservation*, 20(4), 807-826.
- MacQuarrie, S., Nugent, C., & Warden, C. (2015). Learning with nature and learning from others: nature as setting and resource for early childhood education. *Journal of Adventure Education & Outdoor Learning*, 15(1), 1-23.
- Göksu, M. & Sömen, T. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarının geliştirilmesi. A. Küçükoğlu ve H. İ. Kaya (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Okul Dışı Öğrenme Ortamları* içinde (s. 88-135). Pegem A Yayıncılık.
- Nichols, D. R. (1982). Outdoor educators: The need to become credible. *The Journal of Environmental Education*, 14(1), 1-3.
- Özensoy, A. (2017). Proje tabanlı öğrenme modelinin sosyal bilgiler dersinde başarıya etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 165-175.
- Paduraru, O., Morosanu, A., Paduraru, C. S. & Carausu, E. M. (2022). Healthcare management: A bibliometric analysis based on the citations of research articles published between 1967 and 2020. *Healthcare*, 10(3), 555.
- Parvathamma, N. & Banu, N. (2013). Research contribution of Prof Atul H. Chokshi to materials science: A scientometric study. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 33(5), 378-384.
- Priest, S. (1986). Redefining outdoor education: A matter of many relationships. *The Journal of Environmental Education*, 17(3), 13–15.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Rickinson, M., Dillon, J., Teamey, K., Morris, M., Choi, M. Y., Sanders, D. vd. (2004). A review of research on outdoor learning. National Foundation for Educational Research and King's College London
- Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between publications. *Journal of the American Society for Information Science*, 24 (4), 265-269.
- Sontay, G., Tutar, M. & Karamustafaoğlu, O. (2016). "Okul dışı öğrenme ortamları ile fen öğretimi" hakkında öğrenci görüşleri: Planetarium gezisi. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1-24.
- Sönmez, Ö. F. (2020). Bibliometric analysis of educational research articles published in the field of social study education based on Web of Science database. *Participatory Educational Research*, 7(2), 216-229.
- Sözer, Y. (2015). *Sınıf içi öğrenmeleri destekleyen okul dışı aktif öğrenmeler: Bir meta-sentez çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Swain, D. K. (2014). Journal bibliometric analysis: A case study on quality assurance in education. *Indian Streams Research Journal*, 4(4), 1-14.
- Şahin, F. & Sağlamer Yazgan, B. (2013). Araştırmaya dayalı sınıf dışı laboratuvar etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 107-122.
- Şimşek, A. & Kaymakçı, S. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminin tanımı, amacı ve kapsamı. A. Şimşek ve S. Kaymakçı (Ed.), *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (ss. 1-14). Pegem A Yayıncılık.
- Thompson, D. F. (2018). Bibliometric analysis of pharmacology publications in the United States: A state-level evaluation. *Journal of Scientometric Research*, 7(3), 167-172.
- Tsay, M. Y. & Yang, Y. H. (2005). Bibliometric analysis of the literature of randomized controlled trials. *Journal of the Medical Library Association*, 93(4), 450-458.
- Uitto, A., Juuti, K., Lavonen, J. & Meisalo, V. (2006). Students' interest in biology and their out-of-school experiences. *Journal of Biological Education*, 40(3), 124-129.
- Wang, W. M. & Ho, Y. S. (2017). Bibliometric analysis of art exhibit reviews in the Arts & Humanities Citation Index. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 22(1), 59-68.
- Weingart, P. (2005). Impact of Bibliometrics Upon the Science System: Inadvertent Consequences?, *Scientometrics*, 62(1), 117-131.

- Yalçın, H. & Yayla, K. (2016). Folklor disiplininin temel dinamikleri: bilimetric bir analiz. *Milli Folklor*, (112), 42-60.
- Yeşiltaş, N. & Kaymakçı, S. (2009). John Dewey'nin eğitim anlayışı ve sosyal bilgiler eğitimine yönelik bazı örnek uygulamaları. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(4), 227-242.
- Yıldırım, T. & Tahiroğlu, M. (2012). Sanal ortamda gerçekleştirilen müze gezilerinin ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 104-114.
- Zayimoğlu Öztürk, F. (2014). Sosyal bilgiler dersinde arkeolojik kazı çalışması ve müze gezisi. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 4(1), 12-26.
- Zhang, L., Carter, R., Qian, X., Yang, S., Rujimora, J. & Wen, S. (2022). Academia's responses to crisis: A bibliometric analysis of literature on online learning in higher education during COVID-19. *British Journal of Educational Technology*, 53,620-646. DOI: 10.1111/bjet.13191.
- Zhang, X. (2019). A bibliometric analysis of second language acquisition between 1997 and 2018. *Studies in Second Language Acquisition*, 42(1), 199-222.
- Zhao, H., Zhang, F. & Kwon, J. (2018). Corporate social responsibility research in international business journals: An author co-citation analysis. *International Business Review*, 27(2), 389-400.

EXTENDED ABSTRACT

Out-of-school education refers to various educational activities outside the traditional school setting. It can occur in diverse environments such as museums, art centers, libraries, and governmental institutions. Out-of-school education possesses several distinctive characteristics, including direct experiential engagement of students, engagement of multiple senses, and the absence of a hierarchical relationship between students and teachers. Additionally, Out-of-School Education aims to help students understand themselves, their surroundings, and their community.

Out-of-school education enables students to experience knowledge, making it more enduring, enhancing interest and motivation, strengthening communication skills, imparting new abilities, and aiding students in exploring their interests and talents. However, Out-of-School Education is accompanied by certain limitations and challenges, including concerns related to health and safety, teacher apprehensions about instruction, and time and resource constraints.

This research aims to perform a bibliometric analysis of articles related to Out-of-School Education published between 1980 and 2021 in the Web of Science (WoS) database to reveal trends in this field. The analysis encompasses the distribution of articles by year, publication languages, countries, top journals for publication, citation distribution, frequently used keywords, most cited publications, sources, and authors.

Quantitative methods, specifically bibliometrics, were employed in this research. Bibliometrics involves numerical analyses of works such as books, articles, and journals in a specific field, determining the national and international use of these works, identifying the regional and temporal distribution of research in the area, and recognizing leading authors and institutions.

The data for this research were obtained from the WoS database produced by Clarivate Analytics. A search was conducted in the WoS database for the 41 keywords related to Out-of-School Education, covering the years 1975 to 2021, focusing on article publication type. The search spanned all publication languages and encompassed the SCI-EXPANDED, SSCI, A&HCI, CPCI-S, CPCI-SSH, BKCI-S, BKCI-SSH, and ESCI citation indexes. The search yielded the first record in the field in 1980, with a total of 3,256 records. For the analysis, 2,591 articles were selected from this set, which belonged to the WoS Education and Educational Research category and were algorithmically grouped by citations.

Bibliometric analysis techniques were used for the analysis of research data. Bibliometric analysis provides insights into the evolution and changes in scientific research topics, making it particularly suitable for fields with high publications.

The research results indicate that most articles related to Out-of-School Education were published in 2021, and research in this field has experienced a rapid increase in output since 2010. English was identified as the most commonly used language in these articles. Furthermore, the United States prominently contributed to research in Out-of-School Education. The research revealed that the journal "International Journal of Science Education" published the most articles related to Out-of-School Education. Citation counts increased in 2021, with a substantial rise in recent years. The most cited publication among Out-of-School Education articles was "The Effects of Integrating Mobile Devices with Teaching and Learning on Students' Learning Performance: A Meta-Analysis and Research Synthesis," authored by Sung, Chang, and Liu, published in 2016. This article boasts the highest annual citation average and is one of the most recent publications. Prominent keywords in Out-of-School Education research included "extracurricular activities," "field trip," "motivation," "Out-of-School Education," "out-of-school learning," "STEM," and "science education." Recent research has introduced

new keywords such as “sustainability,” “sustainable development,” “COVID-19,” “distance education,” “flipped classroom,” and “technology-enhanced learning.” Researchers specializing in Out-of-School Learning environments, their diversity, technology utilization in these environments, and student motivation have gained prominence in the field, including Brigid Barron, John Howard Falk, Jacquelynne Eccles, and Edward L. Deci. Additionally, journals like the American Educational Research Journal, Sociology of Education, Journal of Research in Science Teaching, Computers & Education, Journal of Educational Psychology, Communication Education, and Educational Psychology have played significant roles in Out-of-School Education research.

This research offers a detailed examination of Out-of-School Education in the international literature and provides recommendations for future research. Research in Out-of-School Education is on the rise, with an increasing emphasis on the role of technology. The significance of motivation in this field and the prevalence of current topics in research should be acknowledged.